

В цьому аспекті Україна має очевидні проблеми, особливо з позицій іноземного інвестиційного капіталу. Адже присутність України у світовому інформаційному середовищі мінімальна, а це зумовлює низьку ймовірність інтенсифікації іноземних інвестицій навіть за умови створення сприятливого макросередовища для інвестицій. Тобто створення національного інформаційного середовища, яке б оцінювалося іноземними інвесторами як достатньо наповнене і достовірне, є неодмінною умовою інтенсифікації залучення іноземного капіталу Україною.

Література:

1. Про затвердження Методики розрахунку регіональних інтегральних індексів економічного розвитку: Наказ Держкомстату України від 15 квітня 2003 року // ukrstst.kmi.gov.ua.

2. Актуальні проблеми інформаційної безпеки України: Аналітична доповідь. УЦЕПД// Національна безпека і оборона,- 2001.- №1. - с. 2-59.

3. Амоша О. Інноваційний шлях розвитку України // Економіст.- 2005.- №4. – с.28-32.

4. Баранов А. Информационный суверенитет или информационная безопасность? // Національна безпека і оборона,- 2001.- №1. - с. 70-76.

5. Бек У. Что такое глобализация? Ошибки глобализма-ответы на глобализацию / Пер. с нем. Л. Григорьев, В. Седельников. - М.: Црогресс-Традиция, 2001.- с.35-42.

6. Бланк И.А. Инвестиционный менеджмент. - К.: ІТЕМ; Юнайтед Лондон трейд Лимитед, 1995.

СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКІ ДОРАДЧІ СЛУЖБИ ТА ІНФОРМАЦІЙНІ СИСТЕМИ

Романець Р.В.

Наукові керівники:

доцент **Киш Л.М.**

асистент **Матвієнко О.Л.**

Проведено аналіз дорадчих служб в Україні, їх створення та надання ними правової підтримки та забезпечення інформацією сільськогосподарських підприємств. Описані мета і завдання Асоціації дорадчих служб України та прийняття за їх допомоги закону про сільськогосподарську дорадчу діяльність.

Постановка проблеми. Мета даної статті дослідити шляхи отримання суб'єктами сільського господарства інформації про зовнішній ринок, попит і пропозицію на сільськогосподарські товари, рівні цін та іншу економічну інформацію необхідну для перспективного розвитку сільськогосподарських підприємств.

Щоб проаналізувати дану тему потрібно розглянути діяльність підприємств з точки зору отримання інформації менеджером для досягнення максимального прибутку, максимально використовуючи потенціал підприємства з мінімальними затратами.

Ціль роботи. Інформаційна система, як система управління, тісно пов'язується, як з системами збереження та видачі інформації, так і з іншою - з системами, що забезпечують обмін інформацією в процесі управління. Вона охоплює сукупність засобів та методів, що дозволяють користувачу збирати, зберігати, передавати і обробляти відібрану інформацію. Інформаційні системи існують з моменту появи суспільства, оскільки на кожній стадії його розвитку існує потреба в управлінні. Місією інформаційної системи є виробництво потрібної для організації інформації, потрібної для ефективного управління всіма її ресурсами, створення інформаційного та технічного середовища для управління її діяльністю. Інформаційна система може існувати і без застосування комп'ютерної техніки – це питання економічної необхідності. В будь-якій інформаційній системі управління вирішуються задачі трьох типів:

- задачі оцінки ситуації (деколи їх називають задачами розпізнавання образів);
- задачі перетворення опису ситуації (розрахункові задачі, задачі моделювання);
- задачі прийняття рішень (в тому числі і оптимізаційні).

Різноманітність інформаційних систем з кожним роком все зростає. В залежності від функціонального призначення можна виділити такі системи: управляючі (АСУТП, АСУВ), проектуючі (САПР), наукового пошуку (АСНД, експертні системи), діагностичні, моделюючі, систем підготовки прийняття рішення (СППР), а в залежності

від сфери використання – на адміністративні, економічні, виробничі, медичні, навчальні, екологічні, криміналістичні, військові та інші.

Тому дослідження забезпеченості інформаційними системами в сільському господарстві є досить важливим, оскільки є вона досить низькою на даний момент, що заважає ефективному розвитку сільськогосподарських підприємств.

Виклад основного матеріалу. Хоча дорадчі служби є відносно новим явищем в Україні, вони вже організовані в 22 областях (27 служб, які діють на основі різних організаційних моделей, розроблених Міністерством аграрної політики, Українською академією аграрних наук, університетами та іноземними донорами). Міжнародні донорські організації, у т.ч. організації з Великобританії, Канади, ЄС, Швеції, Німеччини, IFC та USAID, забезпечили технічну допомогу для здійснення проектів та брали активну участь у випробуваннях і розробці різних моделей консультативних дорадчих служб та поширенні досвіду в десяти українських областях.

Більше того, у ще п'яти областях дорадчі центри функціонують без донорської підтримки. Центри поширення досвіду розпочали надавати приватному аграрному сектору, що формується, в т.ч. дрібним виробниками, ринкову інформацію, освітні програми з управління фермами, науково обґрунтовані технології виробництва та правову підтримку.

У березні 2003 року була організована Асоціація дорадчих служб України [1], мета якої полягає в координуванні діяльності з поширення досвіду в регіонах, обміні матеріалами, а також в організації тренінгів персоналу таких центрів, їх інституційному розвитку та забезпеченні підтримки на загальнонаціональному рівні. Одним із основних завдань Асоціації було вдосконалення законодавства у сфері консультативних послуг для сільгоспвиробників. Результатом такої діяльності Асоціації спільно з донорськими організаціями стало прийняття 17 липня 2004 року Верховною Радою України Закону „Про сільськогосподарську дорадчу діяльність”. До поставлених цим законом завдань, зокрема, належать: збільшення ступеню поінформованості та поліпшення практичних навичок сільгоспвиробників та сільського населення; надання консультативних послуг у галузі менеджменту та маркетингу; запровадження нових технологій та забезпечення соціального розвитку села. Згідно з цим законом консультантам або дорадникам дозволяється надавати практичну допомогу в застосуванні методів забезпечення прибутковості в умовах ринкової

економіки, розповсюдженні та запровадженні в практику останніх досягнень науки, обладнання та технології, сприянні місцевим органам виконавчої державної влади у втіленні в життя державної аграрної політики.

У законі також йдеться про державну підтримку дорадчої діяльності у сільському господарстві, яка здійснюється шляхом фінансування дорадчих служб та прикладних досліджень. Крім того, законом передбачене надання дорадчих послуг на платній основі для клієнтів, що може створити сприятливі умови для збільшення доходів сільгоспвиробників та сільського населення.

У межах Проекту аграрного маркетингу АМР США/LOL було створено „Ринкову інформаційну систему” для сектору фруктів та овочів, яка, зокрема, містить такі відомості:

- докладні звіти про новини на ринку, у т.ч. оптові ринкові ціни та аналіз основних тенденцій щодо якості та наявності продукції;
- торгові баланси ключових ринків та основних конкурентів, включно з експортом і імпортом, а також цінами та обсягами;
- аналіз поточної ситуації та перспектив співвідношення попиту та пропозиції;
- статті про основні проблеми, які стосуються цього сектора.

У ході дослідження ефективності ринкової інформаційної системи проекту аграрного маркетингу, яке здійснювалося серед фермерів та власників особистих селянських господарств у шести областях України у грудні 2004 року, було отримано ряд результатів. Зокрема, більшість фермерів виразили задоволення якістю ринкової інформації, що надається в рамках проекту аграрного маркетингу. Загалом 60 % виробників вважають, що найціннішою для них є інформація, включена до звітів про роздрібні та оптові ціни, а також статті про технології. Завдяки існуванню системи ринкової інформації в період червень-листопад 2004 року було отримано сумарний ефект у 32,9 мільйонів гривень як результат додаткової реалізації продукції та кращим реалізаційним цінам для виробників.

Крім того, проектом аграрного маркетингу була розроблена та розміщена на веб-сторінці система пропозиції та запиту про ціни, метою якої є покращання доступу фермерів до каналів збуту та надати їм можливість безкоштовно рекламувати свою продукцію [2]. Крім цього наявні також результати опитування сільгоспвиробників, які не користуються послугами проекту аграрного маркетингу та не отримують додаткової допомоги від задіяних у проекті спеціалістів, як це

роблять ті фермери, які співпрацюють з проектом (дані для учасників проекту аграрного маркетингу є кращими). Близько 50 % усіх виробників заявили, що вони реалізували свою продукцію власне завдяки пропозиціям та запитам, розміщеним на в інформаційних виданнях Агроогляд. Середній обсяг реалізації становив 4 930 гривень на одного виробника. Завдяки цій системі забезпечений додатковий обсяг реалізації у 7,4 мільйонів гривень протягом другого півріччя 2004 року. Виробники також зазначили, що система інформації з менеджменту (пропозиції та запиту, інформація про ціни та ринкові звіти) допомогла їм продати свою продукцію за кращими цінами та придбати ресурси за нижчими цінами. У середньому учасник додатково отримав 2 551 гривень.

Система інформаційної підтримки сільського господарства та харчової промисловості (Agro-IKS), створена в межах двох проектів LSU (Агро Центр Університету штату Луїзіана): Проект по розвитку дорадчих служб у сільському господарстві та Проект Партнерства в галузі розвитку харчової промисловості

Неурядова організація, Українська філія Міжнародного Центру Світова Науково-Культурна Лабораторія, починаючи з 1998, виступила українським партнером у двох фінансованих АМР США проектах. Внаслідок цієї діяльності було створено потужну комп'ютеризовану інформаційну базу під назвою Agro-IKS.

До системи входить ціла низка комп'ютерних програм та баз даних, які містять корисну інформацію про продукцію рослинництва та тваринництва, а також про системи догляду в рослинництві і тваринництві, а саме про: вирощування рослин, боротьбу зі шкідниками, використання добрив, годівлю, обслуговування та розведення тварин. Крім того, у ній також приділяється увага економічним аспектам діяльності ферм, зокрема бухгалтерії, складанню бізнес-планів та збуту, питанням безпечності продуктів харчування та забезпеченню стандартів якості.

Системи, створені Agro-IKS, використовуються в 67 регіональних офісах та трьох обласних центрах: у Вінниці, Хмельницькому та Черкасах. Усім консультаційним центрам по всій Україні було передано попередній варіант компакт-дисків з використання цієї програми.

Висновки. В сучасних умовах у великих організаціях створені і ефективно діють інформаційні системи, які обслуговують процес підготовки і прийняття управлінських рішень і вирішують наступні

задачі: обробку даних, обробку інформації, реалізацію інтелектуальної діяльності з метою створення інформації. Управлінські інформаційні системи послідовно реалізують принципи єдності виробничого процесу та інформаційного процесу супроводу через застосування технічних засобів збору, нагромадження, обробки і передачі інформації в поєднанні з використанням аналітичних методів математичної статистики і моделей прогнозно-аналітичних розрахунків та інших необхідних прикладних засобів. Підвищення ефективності використання інформаційних систем досягається шляхом наскрізної структури і сумісності інформаційних систем, які дозволяють усунути дублювання і забезпечують багатократне використання інформації, встановлюють визначені інтеграційні зв'язки, обмежують кількість показників, зменшують обсяг інформаційних потоків, підвищують рівень використання інформації. Тому можна сказати, що подальший розвиток забезпеченості підприємств сільського господарства інформацією, підтримка цієї сфери законодавством призведе до подальшого перспективного розвитку сільського господарства і економіки в цілому.

Література:

1. Вісник аграрної науки Причорномор'я – 2005. - №5
2. Вісник аграрної науки. – 2007. - №6.
3. Економіка АПК – 2006. -№8

ІНФОРМАЦІЙНА БЕЗПЕКА В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Фурман Т.М.

Наукові керівники:

доцент **Киш Л.М.**

асистент **Гапчак Т.Г.**

Визначено основні аспекти інформаційної безпеки в сучасних умовах, а також характеристику причин, що призводять до виникнення інформаційних війн.